MÄLARENS VATTENVÅRDSFÖRBUND

VERKSAMHETSBERÄTTELSE OCH BOKSLUT

Verksamhetsåret 2020

Sångsvan på väg söderut, rastar på nyanlagda våtmarken Myran. Myran fungerar som ett utjämningsmagasin och minskar därmed erosion av åkermark i dikena nedströms vid höga flöden. På så sätt hjälper den till att minska mängden fosfor som annars åker ut i Mälaren. Läs mer åtgärder inom pilotprojektet LEVA Sagån/Mälaren på: www.malaren.org

Innehållsförteckning

Förord **4**

Mälarens vattenvårdsförbunds verksamhetsberättelse för 2020 ..... **5**

Vattenvårdsförbundets syfte **5**
Medlemmar **5**
Kommuner 5
Länsstyrelser 5
Regioner 5
Företag som utnyttjar Mälaren som recipient för avloppsvatten 6
Företag som nyttjar Mälaren för dricksvattenproduktion 6
Vattenvårdsorganisationer 6
Myndigheter 6
Intresseorganisationer 6
Medverkande kommuner i Mälaren – en sjö för miljoner **6**

Förvaltningsberättelse **7**

Styrelse **7**
Mälarens vattenvårdsförbunds kansli **8**
Arbetsgrupp Mälarens vattenvårdsförbund 9
Arbetsgrupp Mälaren – en sjö för miljoner 9
Kontaktpersoner 10

Möten inom förbundet **12**

Årsstämma **12**
Styrelsemöten **12**
Möten med arbetsgruppen **12**
Tjänstemannagruppen inom MER **13**
Nätverk för vattenpolitiker och tjänstemän inom MER **13**
Möten om vision för Mälarens vattenvårdsförbund 2022-2027 ..... **13**

Samverkan och information **15**

Vattenmyndigheten **15**
Havs- och vattenmyndigheten (HaV) och Havsmiljöinstitutet **15**
Vattenvårdsförbund **15**
LIFE IP Rich Waters **16**
Övriga organisationer och allmänhet **16**

Verksamhet 2020 ..... **17**

Bedriva miljöövervakning och ta fram underlag om tillstånd i vattenmiljö **17**
Miljöövervakning 17
Redovisa miljöövervakning till nytta för medlemmarnas verksamhet **20**
Rapporter och sammanställningar 20
Seminarier 20
Bedriva arbete för samråd, information och resursutnyttjande **21**
Vision för Mälarens vattenvårdsförbund 2022-2027 21
Rutiner och strategier för arbetet i förbundet 22

Samverka med andra vattenorganisationer för att samordna utrednings- och åtgärdsfrågor ... 22
Ansökningar om medel för åtgärder ... 22
Bekämpning av sjögull i Mälaren ... 22
Åtgärdssamordnare Sagån, LEVA ... 23
Mälaren – en sjö för miljoner ... 24
Tillhandahålla lättillgänglig information om Mälaren ... 28
Hemsidan och twitterkonto ... 28
Facebook ... 28
Grafisk profil ... 28
Inslag i media ... 28
Resultatredovisning 2020, uppdelad på MVVF basverksamhet och MER ... 29
Förenklat årsbokslut för 2020 ... 31

Förord

2020 blev ett annorlunda år, med pandemin som lade sin skugga över det mesta. För oss i vattenvårdsförbundet innebar det till en början att en del verksamhet ställdes in och sköts upp på framtiden. Vartefter året gick ändrade vi, som så många andra, våra arbetssätt och blev mer digitala. Vi hoppas på att kunna återuppta våra värdefulla träffar på plats, men planerar att i fortsättningen komplettera med mer verksamhet digitalt eftersom det möjliggör deltagande från grupper som annars har svårt att medverka på grund av avstånden. Så här i efterhand ser vi att verksamheten inom förbundet har varit stark under 2020 trots svårigheterna, och att de nya arbetssätt vi har ställt om till också har inneburit en utveckling.

Några axplock från året som gått: I somras uppmärksammades vi nationellt för vårt test med CyanoAlert, övervakning av alger i Mälaren med fjärranalys (satellitbilder), som också är tillgänglig för allmänheten via en kostnadsfri app. Sjögullsbestånden har glädjande nog för första året minskat i omfattning, vilket visar att vår gemensamma bekämpning ser ut att vara effektiv. I LEVA-projektet med åtgärdssamordnare i Sagån blir åtgärderna fler och fler. Inom MER har arbetet med dagvattenfrågan fortsatt. Flera kurser om hur man på ett bra sätt söker finansiering för åtgärder från både stat och EU har genomförts. Vi har startat upp ett intressant samarbete med klimatfunktionen på länsstyrelsen för att binda ihop klimatanpassning med åtgärderna för bättre vattenkvalitet, något som går väl hand i hand.

För ett par år sedan upplevde vi problem med ”växtvärk” i samband med att förbundets verksamhet blev mer omfattande. Nu har vi börjat hitta formen där vi har ett väl bemannat kansli och hinner med både kärnverksamheten med miljöövervakning, utredningar och åtgärdsarbete, såväl som den inte minst viktiga delen med administration och information/kommunikation. Allt detta gör att vi får mer gjort och att vi når ut mycket bättre med information om vår verksamhet och våra resultat.

Parallellt med övrigt arbete har vi under året ägnat en del tid åt att fundera kring vår fortsatta verksamhet från 2022 och framåt, med anledning av att projektet ”Mälaren – en sjö för miljoner” avslutas i december 2021. I bred samverkan med alla er medlemmar har vi arbetat fram ett förslag till vision för förbundets verksamhet 2022-2027. Det har varit ett mycket stimulerande och roligt arbete och de allra flesta av er tycks vara överens om att vi genom samverkan inom avrinningsområdet kan nå längst i att genomföra åtgärder för att vårda och förbättra vattenkvaliteten och att det är det som vi genom förbundet bör satsa mer på under de kommande åren. Ökad samverkan för bättre vattenkvalitet kanske kan bli vårt kommande ledord!

Västerås, april 2021
Ingrid Hägermark
Förbundschef, Mälarens vattenvårdsförbund

Mälarens vattenvårdsförbunds verksamhetsberättelse för 2020

Styrelsen för Mälarens vattenvårdsförbund avger följande verksamhetsberättelse för 2020.

Vattenvårdsförbundets syfte

Förbundets syfte är att bidra till underlag för samhällsplanering och annan verksamhet av betydelse för vattenförhållandena i Mälaren för att öka möjligheterna att följa upp miljömål och initiera miljöförbättrande åtgärder.

Förbundet har även som målsättning att genom samverkan främja vattenvårdande insatser i Mälaren och dess avrinningsområde. Förbundet är en allmännyttig ideell förening.

Medlemmar

Flertalet av alla de som nyttjar, påverkar eller utövar tillsyn av Mälaren är medlemmar i vattenvårdsförbundet. Med kommunerna inom Mälarens vattenvårdsförbund tillsammans med kommunerna inom Mälaren – en sjö för miljoner representerar vi ca 2,5 miljoner av de totalt 2,9 miljoner invånare som bor i Mälarens avrinningsområde.

Följande organisationer var medlemmar i förbundet 2020:

Kommuner

Botkyrka, Ekerö, Enköping, Eskilstuna, Hallstahammar, Huddinge, Håbo, Järfälla, Knivsta, Kungsör, Köping, Nykvarn, Salem, Sigtuna, Solna, Stockholm, Strängnäs, Sundbyberg, Södertälje, Upplands-Bro, Upplands-Väsby, Uppsala och Västerås kommuner. I dessa kommuner bor sammanlagt ca 2,3 miljoner invånare.

Länsstyrelser

Stockholms län, Södermanlands län, Uppsala län och Västmanlands län.

Regioner

Region Stockholm, Region Uppsala och Region Västmanland.

Företag som utnyttjar Mälaren som recipient för avloppsvatten

Pfizer Health AB, Ragn-Sells Avfallsbehandling AB, Svensk Oljeåtervinning AB och Yara AB.

Företag som nyttjar Mälaren för dricksvattenproduktion

Mälarenergi, Norrvatten och Stockholm Vatten och Avfall.

Vattenvårdsorganisationer

Arbogaåns vattenförbund, Fyrisåns vattenförbund, Hedströmmens vattenförbund, Hjälmarens vattenvårdsförbund, Kolbäcksåns vattenförbund och Svealands kustvattenvårdsförbund.

Myndigheter

Havs- och vattenmyndigheten, Sjöfartsverket och Trafikverket.

Intresseorganisationer

VAS-rådet (Rådet för Vatten- och avloppssamverkan i Stockholms län), Mälarens fiskareförbund, sportfiskarna region Mälaren samt länsförbunden av naturskyddsföreningen i Södermanland, Västmanland och Uppsala.

Medverkande kommuner i Mälaren – en sjö för miljoner

Ett tjugotal kommuner i Mälarens avrinningsområde deltar i förbundets projekt Mälaren - en sjö för miljoner. Följande kommuner deltog 2020:

Enköping, Eskilstuna, Fagersta, Hallstahammar, Heby, Håbo, Kungsör, Köping, Norberg, Nykvarn, Sala, Smedjebacken, Sollentuna, Stockholms stad, Strängnäs, Sundbyberg, Södertälje, Täby, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Uppsala, Västerås stad och Östhammar.
I dessa kommuner bor sammanlagt ca 2 miljoner invånare.

Förvaltningsberättelse

Styrelse

Under 2020 har styrelsen haft följande sammansättning:

Ordinarie	Ersättare
Staffan Jansson (S) Västerås stad	Claes Kugelberg (M) Västerås stad
Hans Winberg (S) Köpings kommun	Dan Stigenberg (S) Kungsörs kommun
Geerth Gustavsson (S) Eskilstuna kommun	Mattias Peterson (C) Upplands-Bro kommun
Elinor Caruth (M) Strängnäs kommun	Tomas Rådqvist (MP) Enköpings kommun
Stefan Bergström (C) Sundbybergs kommun	Christian Ottosson (C) Huddinge kommun
Lars Greger (MP) Södertälje kommun	Torbjörn Erbe (M) Stockholms stad
Peter Ristikartano (MP) Hallstahammars kommun	Boo Östberg (C) Knivsta kommun
Christer Solander (S) Uppsala kommun	Anders Karlberg (M) Uppsala kommun
Raili Nilsson (C) Region Stockholm	Adnan Bozkurt (S) Region Stockholm
Göran Åström (miljödirektör) Länsstyrelsen i Stockholms län	Anna Forslund (funktionschef vatten) Länsstyrelsen i Södermanlands län
Anna Linusson (vattenvårdsdirektör) Länsstyrelsen i Västmanlands län	Lennart Nordvarg (avdelningschef miljö Länsstyrelsen i Uppsala län
Daniel Hellström (kvalitets- och utvecklingschef) Norrvatten	Susanne Lindhe (dricksvattenspecialist Stockholm Vatten och Avfall AB
Bengt Matsson Pfizer AB	Anders Hagevi (miljöspecialist) Ragn-Sells AB
Mats Johansson (yrkesfiskare) Mälarens Fiskareförbund	John Kärki (projektledare fiskevård) Sportfiskarna region mitt

Per Pettersson (ordförande) LRF Mälardalen	Kjell Johansson (lantbrukare) LRF Södermanland
Vakant Sjöfartsverket	Ingmarie Ahlberg (sektionschef miljö och arkitektur) Trafikverket

Adjungerade:
Elin Ångman, projektledare Mälaren – en sjö för miljoner
Tomas Svensson, ordförande Sagåns vattenråd
Erik Östman, visionsgruppen, region Stockholm
Stina Lindqvist, Havs- och vattenmyndigheten, miljöövervakning

Ordförande i styrelsen har under året varit Staffan Jansson, Västerås stad.
Vice ordförande har varit Lars Greger, Region Stockholm.
Förbundschefsekreterare har varit Ingrid Hägermark, Länsstyrelsen Västmanlands län.
Kassaförvaltare har varit Roger Norström, Länsstyrelsen Västmanlands län.

Revisorer

Ordinarie	Ersättare
Jimmy Nybom Grant Thornton	Johan Lindén Grant Thornton
Asta Matikainen Lecklin (M) Västerås stad	Patrik Boström (?) Surahammars kommun

Valberedning
I valberedningen har Olof Bergold, Västerås stad (sammankallande) och Lars Kallsäby, Västerås stad samt Anders Karpesjö, Järfälla kommun ingått.

Styrelsen fungerar även som styrgrupp för projektet Mälaren – en sjö för miljoner.

Mälarens vattenvårdsförbunds kansli

Under 2020 var Ingrid Hägermark förbundschef i förbundet och arbetade 100 procent och Elin Ångman 90 % som projektledare för ”Mälaren – en sjö för miljoner”. Viktor Kärvinge arbetade 65% som åtgärdssamordnare för Sagån inom LEVA-projektet. Anna Andersson Ax arbetade 5 % som kommunikatör. Från och med september arbetade Linda Erikols ca 15 % som projektassistent.

Samtliga på kansliet är anställda av Länsstyrelsen i Västmanlands län och placerade på Vattenmyndigheten. Länsstyrelsen i Västmanlands län får ersättning för detta från förbundet.

Ingrid Hägermark, Elin Ångman, Viktor Kärvinge, Anna Andersson Ax och Linda Erikols

Arbetsgrupp Mälarens vattenvårdsförbund

Arbetsgruppen har under 2020 bestått av följande:

Joakim Lücke	Stockholm Vatten och Avfall
Susanne Lindhe	Stockholm Vatten och Avfall
Helene Ejhed	Norrvatten
Alfred Sandström	Länsstyrelsen i Stockholms län
Jonas Hagström	Länsstyrelsen i Stockholms län
Irene Karlsson Elfgren	Länsstyrelsen i Södermanlands län
Gunilla Lindgren	Länsstyrelsen i Uppsala län
Emelie Grabbe	Länsstyrelsen i Västmanlands län
Ingrid Hägermark	Mälarens vattenvårdsförbund
Viktor Kärvinge	Mälarens vattenvårdsförbund
Elin Ångman	Mälarens vattenvårdsförbund
Louise Andersson	Upplands-Väsby kommun
Jenny Pirard	Stockholm stad
Babette Marklund	Järfälla kommun
Mia Svedäng	Naturskyddsföreningen

Under 2020 har även Joakim Pansar och Mats Thuresson från Länsstyrelsen i Stockholms län ingått i arbetsgruppen för frågor gällande miljöövervakningsprogrammet.

Arbetsgrupp Mälaren – en sjö för miljoner

En tjänstemannagrupp har fungerat som ett bollplank för diskussioner kring verksamheten i MER. Den har under 2020 bestått av följande:

Johan Axnér	Enköpings kommun
Oskar Forsum	Eskilstuna kommun
Anett Wass	Håbo kommun
Oksana Korobka	Håbo kommun
Christina Schyberg	Köpings kommun
Linn Hemlin	Sala kommun
Gunilla Skoog	Smedjebackens kommun
Jenny Pirard	Stockholms stad

Beatrice Svensson Lindius	Strängnäs kommun
Louise Andersson	Upplands Väsby kommun
Zahrah Lifvendahl	Uppsala kommun
Susanna Hansen	Västerås stad
Jenny Caruso/Camilla Rivera	Vattenmyndigheten
Ingrid Hägermark	Mälarens vattenvårdsförbund
Elin Ångman	Mälarens vattenvårdsförbund

Sammankallande för gruppen har varit projektledaren för Mälaren – en sjö för miljoner, Elin Ångman.

Kontaktpersoner

MÄLARENS VATTENVÅRDSFÖRBUND

För respektive medlemsorganisation finns en utsedd kontaktperson. För att ta del av lista över kontaktpersonerna, kontakta kansliet.

MÄLAREN – EN SJÖ FÖR MILJONER

Varje kommun har utsedda vattenpolitiker, samt minst en kontaktperson på tjänstemannanivå. För att ta del av lista över vattenpolitiker och kontaktpersoner, kontakta kansliet.

Vattenpolitiker 2020:

Tomas Rådkvist	Enköping
Anders Nordin	Eskilstuna
Nicklas Karlsson	Eskilstuna
Helmut Hoffman	Fagersta
Maria Lang-Larsson	Fagersta
Eric Tranehag	Hallstahammar
Per Möller	Heby
Christian Nordberg	Håbo
Fredrik Anderstedt	Håbo
Tommy Rosenkvist	Håbo
Erik Nylén	Håbo
Vakant	Kungsör
Ola Saaw	Köping
Anna Kramer	Norberg
Jimmy Fredriksson	Norberg
Cenneth Åhlund	Nykvarn
Sture Johansson	Sala
Thomas Calissendorff	Sala
Calle Morgården	Smedjebacken
Jan Tholerus	Smedjebacken
Vakant	Sollentuna
Vakant	Stockholm stad
Magnus Stuart	Strängnäs
Magnus Brandel	Strängnäs

Stefan Bergström	Sundbyberg
Vakant	Södertälje
Johan Algernon	Täby
Mats Nordström	Täby
Ann-Christin Frickner	Upplands Väsby
Maria Tuvesson	Upplands Väsby
Mattias Pettersson	Upplands-Bro
Rafael Waters	Uppsala
Anna Thunell	Västerås
Anna Hård af Segerstad	Västerås
Inger Abrahamsson	Östhammar

Möten inom förbundet

Årsstämma

På grund av situationen med smittspridning av Corona ställdes den fysiska årsstämman, som var planerad till den 15 maj, in. Istället genomfördes stämman Per Capsulam. Under förmiddagen den 15 maj hölls ett digitalt informationsmöte om Mälarövervakningen, pågående forskning om Mälaren samt examensarbeten från SLU. Till mötet bjöds samtliga medlemmar in, och ett drygt 40-tal personer deltog vid mötet.

Styrelsemöten

Styrelsen har haft fyra möten under 2020 vid följande datum och platser:

- 4 februari, Länsstyrelsen Västerås
- 21 april, Per Capsulam
- 7 oktober, Länsstyrelsen Västerås
- 4 december, digitalt via Skype

Protokoll från styrelsemötena finns på hemsidan: www.malaren.org. Protokollen sänds till styrelsen och revisorer med flera via e-post.

Under hösten 2019 utsågs ett arbetsutskott utsetts i styrelsen för att arbeta med en vision för MVVF 2022–2027, en visionsgrupp. Gruppen har haft tre möten under 2020:

- 17 januari, Länsstyrelsen Stockholm
- 14 februari, Länsstyrelsen Stockholm
- 4 september, Länsstyrelsen Stockholm/skype

Förutom detta träffade två representanter från arbetsutskottet miljöministern den 22 januari, med anledning av vårt visionsarbete.

Möten med arbetsgruppen

Under år 2020 har arbetsgruppen haft ett möte:

- 12 februari (Hälsans hus, Stockholm)

Tjänstemannagruppen inom MER

Under år 2020 har tjänstemannagruppen haft sex möten, alla via Skype:

- 30 januari
- 20 mars
- 6 maj
- 4 september
- 22 oktober
- 26 november

Nätverk för vattenpolitiker och tjänstemän inom MER

Fredag den 6 november 2020 hölls den andra årliga heldagsträffen för MER:s tjänstemän och politiker. Träffen fick hållas digitalt och lockade deltagare från nästan alla MER-kommuner. Under hösten 2019 startades ett nätverk för MER-kommunernas vattenpolitiker. Gruppen hade en inplanerad träff i Enköping den 24 april 2020 med fältbesök. Det fysiska mötet blev inställt på grund av coronapandemin. Mötet planerades att hållas digitalt men eftersom väldigt få anmälde sig utgick det mötet. Vattenpolitikerna kallades till möte om dagvattenskrivelsen den 24 september.

Möten om vision för Mälarens vattenvårdsförbund 2022-2027

- 18 september hölls ett informationsmöte i Stockholm/på Skype dit samtliga medlemmar var inbjudna. Ca 60 personer deltog.

Därefter hölls sex arbetsgruppsmöten med medlemsorganisationerna, indelade i grupper efter typ av organisation:

- 14 oktober, statliga myndigheter
- 15 oktober, kommuner grupp 1 (västra och mellersta Mälaren)
- 21 oktober, kommuner grupp 2 (kommuner i Stockholms län)
- 3 november, vattenverk och företag
- 6 november, MER-kommuner
- 13 november, ideella föreningar

Under arbetsgruppsmötena deltog totalt drygt 50 personer. Samtliga möten hölls via Skype.

Samverkan och information

Mälarens vattenvårdsförbund har under 2020 i olika sammanhang samverkat med andra organisationer om förbundets arbete.

Vattenmyndigheten

Samordning av förbundets och Vattenmyndigheten arbete har skett fortlöpande under 2020, eftersom förbundets kansli är placerat på Vattenmyndigheten i Västerås. Förbundschefen samt projektledaren för MER har deltagit på avdelningsmöten och kanslimöten inom Norra Östersjöns vattendistrikt. Projektledaren för Mälaren – en sjö för miljoner ingår också i Vattenmyndighetens referensgrupp för kommuner i distriktet.

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) och Havsmiljöinstitutet

Mälarens vattenvårdsförbund samverkar också med HaV i många frågor, kanske främst miljöövervakningen, men även inom projektutveckling i MER. Sedan 2019 ingår MVVF med ett pilotområde inom HaV:s satsning LEVA (Lokalt engagemang för vatten), en satsning för mer åtgärder mot övergödning. Läs mer under rubriken ”Åtgärdssamordnare Sagån” på sid 15.

Förbundschefen deltog i det årliga utförarmötet för Nationell Miljöövervakning, programområde Sötvatten, som ägde rum digitalt via Skype den 7 december, samt vid medverkade med en presentation om CyanoAlert vid Havsmiljöinstitutets konferens Vattenmiljöseminariet den 9 december.

Vattenvårdsförbund

Mälarens vattenvårdsförbund samverkar och utbyter löpande information med andra vattenvårdsförbund, främst de stora sjöarnas, Vänerns och Vätterns, men även Hjälmarens vattenvårdsförbund och Svealands kustvattenvårdsförbund. Vänerns, Vätterns och Mälarens vattenvårdsförbunds kanslier har gått mot ett allt större samarbete när det gäller miljöövervakning och kommunikation, där verksamheterna är mycket likartade.

LIFE IP Rich Waters

Mälarens vattenvårdsförbund deltar som en partner i LIFE IP Rich Waters, och samverkar genom detta med många andra kommuner, länsstyrelser, företag och andra organisationer i Norra Östersjöns vattendistrikt. Samverkan sker både genom konkret arbete i projekten, samt andra aktiviteter som gemensamma möten inom hela LIFE IP m.m.

Övriga organisationer och allmänhet

Organisationer runt Mälaren har fått information om verksamheten i förbundet och annan aktuell information om vatten via hemsidan och sociala medier, samt på förfrågan genom föredrag.

Dessutom sker en omfattande informationsspridning via e-post och telefon genom förbundets chef, projektledaren för Mälaren - en sjö för miljoner, LEVA-samordnare, arbetsgrupp och styrelse.

Verksamhet 2020

Enligt stadgarna ska Mälarens vattenvårdsförbunds verksamhet omfatta följande:

- Bedriva miljöövervakning och ta fram underlag om tillstånd i vattenmiljön
- Redovisa miljöövervakningen till nytta för medlemmarnas verksamhet
- Bedriva arbete för samråd, information och resursutnyttjande
- Samverka med andra vattenorganisationer för att samordna utrednings- och åtgärdsfrågor
- Tillhandahålla lättillgänglig information om Mälaren

Bedriva miljöövervakning och ta fram underlag om tillstånd i vattenmiljö

Miljöövervakning

Under 2020 har följande undersökningar utförts i Mälaren:

Undersökning	Utförare	Budgeterat VP	Kostnad
Undersökning av vattenkemi, bottendjur, växt- och djurplankton i Mälaren, samt metaller i vatten	SLU	985 000 kr	1 001 856 kr
Fåglar på fågelskär	Lst Stockholm	80 000 kr	80 000 kr
Glacialrelikta kräftdjur	Björn Kinsten	42 700 kr	42 700 kr
Makrofyter 2 st lokaler	Örnborg Kyrkander	50 000 kr	50 000 kr
Drift av sensorövervakning i Sagån (installerades 2018 inom LEVA-projektet, åtgärder mot övergödning)	SLU	32 000 kr	32 000 kr
Provtagning av läkemedelsrester i Mälaren och tillrinnande vattendrag (LIFE IP miljögifter, action C 18)	SLU	202 000 kr	152 000 kr
CyanoAlert, fjärranalys av alger	Brockmann Geomatics	200 000 kr	238 000

Basprogrammet sker inom ramen för den nationella miljöövervakningen i delprogrammet ”Stora sjöar”. Övervakningen samordnas av vattenvårdsförbunden för respektive sjö (Vänern, Vättern och Mälaren) och Havs- och vattenmyndigheten. Havs- och vattenmyndigheten bidrog med 730 000 kr under 2020 till Mälaren för genomförande av

programmet. Vid sex tillfällen under året provtas 11 platser i hela Mälaren och en gång om året, i augusti provtas totalt 32 stycken platser, för att täcka in samtliga vattenförekomster i Mälaren, som sedan 2016 är indelad 32 stycken vattenförekomster.

Från och med januari 2018 har vi ingått en överenskommelse om forskningssamarbete mellan MVVF och SLU om Mälarövervakningen som löper 7 år framåt, till och med 2024.

Rapporten från basprogramsövervakningen färdigställs under april 2021. Den kommer att publiceras i samband med årsmötet den 21 maj och kommer även att läggas ut på hemsidan för distribution till förbundets medlemmar. I rapporten ingår även en redogörelse för forskning inom SLU som har koppling till Mälaren och Mälarövervakningen.

PROVTAGNING AV LÄKEMEDELSRESTER M.FL. ORGANISKA MILJÖGIFTER

I juni 2019 påbörjades en omfattande provtagning i vatten med analys av läkemedelsrester, PFAS och en del andra organiska miljögifter som härrör från mänsklig verksamhet. Provtagningen sker i Sveriges tre största sjöar; Vänern, Vättern och Mälaren, i samarbete mellan vattenvårdsförbunden, Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) och Havs- och vattenmyndigheten. Prover togs både i utsjön och i tillrinnande vattendrag, samt på avloppsreningsverk (inkommande och utgående) och vattenverk som hämtar råvatten från Mälaren (inkommande och utgående). Arbetet med analyserna försenades i och med ändrad hantering av avloppsvattnet på grund Corona, vilket gjorde att rapporten blev klar först i januari 2021.

Syftet med undersökningen är:

- att kartlägga utbredningen av läkemedel och andra organiska föroreningar i de stora sjöarna
- att kartlägga säsongsvariationer av dessa ämnen
- att följa upp tidigare provtagningar av läkemedel för att se trender
- att särskilt kartlägga utbredningen av de i vattendirektivet prioriterade ämnena och särskilt förorenande ämnen bland läkemedel.

CYANOALERT, FJÄRRANALYS AV ALGER

Under sommaren 2020 provade vi en helt ny tjänst för att få hjälp att bevaka algblomningar i Mälaren, CyanoAlert. Tjänsten innebär att de kommuner och vattenverk som har anslutit sig får information om risk för algblomning vid de platser man har valt att bevaka. Det rör sig om badplatser och intagsplatser för råvatten till dricksvattenproduktion. Information samlas in dagligen från satellitbilder, analyseras och skickas ut dagligen, med varning vid eventuellt höga koncentrationer.

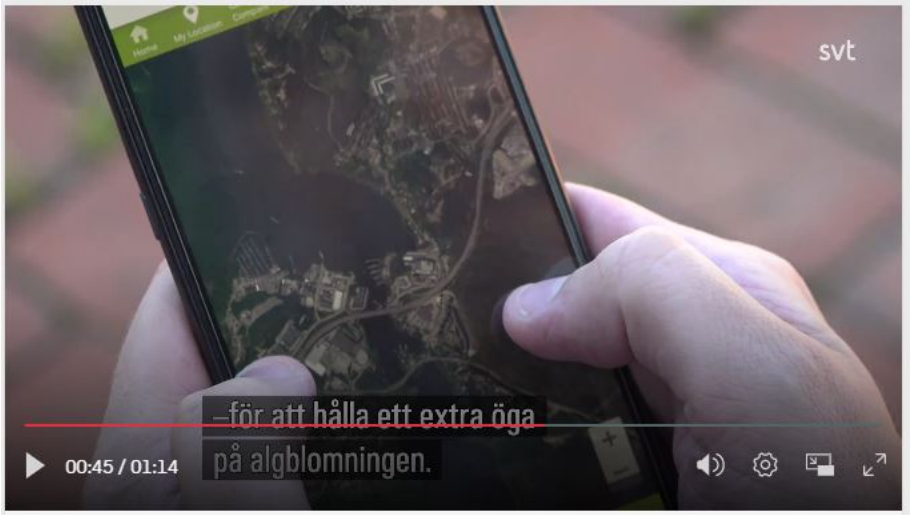

Förbundets test av appen Cyano Alert blev uppmärksammat i media under sommaren 2020.

Det finns även en app (Android) för ”senaste nytt” och möjlig återkoppling med observationer i fält. I den kan vem som helst gå in och få information om algkoncentrationen för valbar plats inom Mälaren. Man kan då få information direkt om algkoncentrationen vid ditt eget badställe, eller rastställe för hunden. Appen finns att ladda ner gratis på Google Play. Tio medlemsorganisationer valde att pröva CyanoAlert under 2020:

Kommuner:
Eskilstuna, Huddinge, Håbo, Knivsta, Nykvarn, Upplands-Bro, Uppsala

Vattenverk:
Bålsta, Mälarenergi, Norrvatten, Stockholm vatten

Redovisa miljöövervakning till nytta för medlemmarnas verksamhet

Rapporter och sammanställningar

Under 2020 har följande rapporter färdigställts från undersökningar och andra projekt som påbörjats /utförts under 2017/2019.

Rapport	Utförare	År
Mälarövervakningen 2019	SLU	2019
Makrofyter i Mälaren 2019	Örnborg Kyrkander	2019
Glacialrelikta kräftdjur i fjärdarna Blacken, Norra Björkfjärden och Görväln i Mälaren 2020	Björn Kinsten	2020

Samtliga rapporter finns utlagda på Mälarens vattenvårdsförbunds hemsida och går att ladda ner härifrån: http://www.malaren.org/publikationer/?archive=rapporter-malaren&y=0

Seminarier

MÄLARSEMINARIUM

Den 5 november höll MVVF tillsammans med SLU det tredje årliga Mälarseminariet, denna gång helt digitalt via Zoom. Det var ca 75 deltagare inklusive föreläsare och fungerade även digitalt.

WEBBINARIER – MÄLARINARIER

”Mälarinarium” är en timmes webbinarier som SLU håller i tillsammans med MVVF. Temat är information om pågående miljöövervakning och även pågående forskning på SLU som rör Mälaren. Under 2020 hölls 2 webbinarier via skype:

- 18 mars
- 15 maj

Inspelningar från samtliga Mälarinarier finns tillgängliga på förbundets Youtube.

Bedriva arbete för samråd, information och resursutnyttjande

Vision för Mälarens vattenvårdsförbund 2022-2027

Med anledning av att projektet Mälaren – en sjö för miljoner (MER) avslutas den 31 december 2021, påbörjades under hösten 2019 ett arbete med en vision för fortsatt verksamhet i Mälarens vattenvårdsförbund efter MER:s avslut. Visionsarbetet har drivits av ett arbetsutskott, visionsgrupp, där delar av styrelsen deltagit.

Visionsgruppen tog fram ett förslag under våren 2020. Mälarens vattenvårdsförbunds ordinarie arbetsgrupp och tjänstemannagruppen inom projektet ”Mälaren – en sjö för miljoner” var också delaktiga. Den 18 september hölls ett informationsmöte som uppstart av förankringen hos medlemmarna, dit samtliga var inbjudna. Under oktober och november hölls sex arbetsgruppsmöten med medlemsorganisationerna, grupperade efter medlemstyp, kring visionen.

Visionsgruppen har behandlat de synpunkter som kommit fram vid höstens alla möten om visionen och därefter reviderat förslaget. Detta behandlades sedan vid styrelsemötet den 4 december. Förslaget till vision

skickades ut på remiss till medlemmarna strax före jul. Beslut om visionen fattas på årsstämman 2021.

Rutiner och strategier för arbetet i förbundet

Under 2020 har arbete med följande rutiner och strategier fortsatt:

- Övergripande dokument som beskriver organisation och arbetssätt
- Rutiner för ekonomiredovisning
- Kommunikation

I januari 2020 bytte förbundet ekonomisystem för att effektivisera och förenkla ekonomiadministrationen. Det nya systemet har fungerat bra.

Samverka med andra vattenorganisationer för att samordna utrednings- och åtgärdsfrågor

Ansökningar om medel för åtgärder

Under 2020 har Mälarens vattenvårdsförbund ansökt om följande:

Ansökan	Mottagare	Sökt belopp	Beviljat belopp	Period
Inventering av sjögull i Mälaren	Havs- och vattenmyndigheten	195 000	195 000	2020
Riskanalys av Mälaren	Länsstyrelsen i Stockholms län	250 000	250 000	2020
Bekämpning av sjögull i Mälaren	LIFE Environment, EU	3 400 000	0	2021-2027
LEVA åtgärdssamordnare Sagån fortsättning	Länsstyrelsen i Västmanlands län, LOVA	2 256 000	Besked 2021	2022-2024
Kartläggning vattenfördröjande åtgärder Sagån*	Vattenmyndigheten	250 000	250 000	2021

*Ansökan har gjorts av LEVA-åtgärdssamordnaren via Sagåns vattenråd.

Bekämpning av sjögull i Mälaren

Under 2020 har bekämpning av sjögull pågått för fullt i västra Mälaren. Totalt 210 st ramar med en sammanlagd yta på 7290 kvm placerades ut. Ca 30 st gamla ramar flyttades från redan bekämpade bestånd till

obekämpade bestånd, vilket motsvarar drygt 1000 kvm. Enligt den inventering som gjordes 2020 har utbredningen av sjögull minskat med ca 2000 kvm från 2019, vilket motsvarar ca 2% av den totala utbredningen. Under 2020 har projektet sökt medel från LIFE och LOVA för att kunna fortsätta bekämpningen. Samverkan mellan de medverkande kommunerna har genom projektgruppen växt sig stark under året, vilket borgar för fortsatt gemensamt arbete med bekämpningen.

Åtgärdssamordnare Sagån, LEVA

2020 satte ytterligare fart i LEVA-projektet. En stor kartering av våtmarkslägen i skog har genomförts. Ytterligare pengar från Vattenmyndigheten har lett till vattenfördröjande åtgärder, det stora LONA-projektet har genomförts till sista kronan vilket lett till en sjörestaurering, återskapad våtmark på fem hektar, ett antal fosfordammar och så mycket som nio åtgärdade vandringshinder. Medel för flera projekt söktes från LOVA under 2019, och dessa beviljades under 2020. Ett mindre LOVA-projekt har lett till ytterligare åtgärdade vandringshinder och en fosfordamm på köpet. Ett större LOVA-projekt som löper 2019-2021 har 2020 lett till två fosfordammar och ett flertal projekterade. En åtgärdsplan har tagits fram för Salas Lillå och ett likadant projekt har påbörjats i Norberg som en spinnoff och erfarenhetsutbyte. Erfarenheterna inom LEVA har lett till sidoprojekt tillsammans med Sportfiskarna som med start efter sommaren projekterar flera åtgärder för fria vandringsvägar för fisk.

Dragmansbosjön.

Mälaren – en sjö för miljoner

Inom projektet Mälaren – en sjö för miljoner, som syftar till att stötta medlemskommunerna i åtgärdsgenomförandet, har följande verksamhet utförts:

WEBBINARIUM & NYHETSBREV MER

MER har skickat ut e-post med nyheter 15/4 och 23/9. MER har skickat ut ett numrerat nyhetsbrev i augusti och december. Under våren 2020 har webbinarier hållits via Skype, teman har valts av kommunerna.

- 6 februari, Konflikthantering, 30 deltagare
- 26 mars, Framtagande av Lokala åtgärdsprogram (LÅP), 22 deltagare
- 19 maj, Klimatet och vattnet, planerades inom ramen för LIFE IP Rich Waters, 39 deltagare

DAGVATTEN

Under 2020 har MER på medlemskommunernas efterfrågan och efter styrelsebeslut tagit fram en skrivelse till regeringen om behovet av ändringar i lagstiftningen kring dagvattenhantering. Skrivelsen har tagits fram tillsammans med tjänstemännen och vattenpolitikerna i MER och ska spridas under våren 2021.

UTVÄRDERING AV MER:S ARBETE 2013-2019

I samband med visionsarbetet för MVVF och MER ville vi ta reda på hur kommunerna upplever MER. Under 2020 utfördes en oberoende

utvärdering för att ta reda på hur kommunerna uppfattat MER:s arbete under åren. Kommunerna var i stor utsträckning positiva till arbetet genom åren och utvärderingen finns att läsa i sin helhet på www.malaren.org.

UTBILDNING KOMMUNERNAS ROLL I VATTENFÖRVALTNINGEN

Under 2019 tog MER fram ett utbildningsmaterial för målgruppen nya politiker som berörs av vattenförvaltningen. Utbildningen utarbetades i samverkan med tjänstemannagruppen och vattenpolitikerna inom MER. I samarbete med Vattenmyndigheten spreds utbildningen nationellt under 2020. Utbildningen har beställts av 74 stycken personer. Planen var även att MER under 2020 skulle hålla utbildningen i de MER-kommuner som har behov. På grund av pandemin har detta inte skett och vi planerar istället för digitala utbildningar under 2021.

Utbildningen består av en powerpointpresentation och ett talmanus.

PROJEKTUTVECKLING

Se nedan, under rubriken LIFE IP Rich Waters.

LIFE IP RICH WATERS

MVVF deltar i delprojekten C4 som syftar till att skapa mer resurser till vattenarbetet och C18 som syftar till att samordna mätningar och källspårning av miljögifter i distriktet. MVVF deltar indirekt i delprojektet C2 som omfattar vattenplanering.

C4 PROJEKTUTVECKLING

KOMPETENSUTVECKLING FÖR KOMMUNERNA

I projektbeskrivningen för Rich Waters ingår att i C4 bygga upp en funktion för att söka finansiering till åtgärdsprojekt. Funktionen ska hjälpa till att bygga upp kommunernas egen kompetens kring att utveckla projekt och söka pengar till dessa (med slutmålet att fler åtgärder ska bli genomförda). Under 2020 har MER hållit kurser för att bygga upp kommunernas kompetens:

Kurs 1: 23/4, Utbildning om EU:s LIFE-program
Kurs 2: 29/5, Att skriva LIFE Concept Note
Kurs 3: 16/6, Från idé till genomförande
Kurs 4: 17/9, Att skriva ansökan

Kurs 5: 9/10, Att söka LOVA- och LONA-medel

Totalt medverkade 110 personer, vi har nått 22 kommuner, 2 länsstyrelser, 1 st företag, 1 universitet, 1 vattenvårdsförbund och 1 stiftelse. MVVF och Rich Waters har medverkat i kurserna som föredragande och/eller deltagare.

Som resultat av kurserna har två grupperingar valt att gå vidare och skicka in en LIFE-ansökan den 15 juli 2020, ett projekt med fokus på övergödning från hästgårdar har startats och förutom dessa har 3 ansökningar skickats in till olika finansiärer.

HÄSTGÅRDAR OCH ÖVERGÖDNING

I juni-september 2020 utvecklades ett förslag på ett samverkansprojekt för åtgärder på hästgårdar som en fortsättning på samarbetet som utvecklats under kurserna. MER finansierade en förstudie. På det första webmötet som genomfördes den 1 oktober 2020 deltog 27 personer från 19 kommuner. MER finansierade därefter en ansökan för minst 3 och maximalt 7 kommuner under LOVA-perioden hösten 2020. Fyra kommuner sökte ville vara med i projektet och sökte finansiering från LOVA; Uppsala, Upplands-Bro, Vallentuna och Ekerö. Besked om finansiering kommer i februari 2021.

KLIMAT, VATTEN OCH PROJEKTUTVECKLING

Det finns många beröringspunkter mellan klimatanpassningsåtgärder och vattenvårdsåtgärder och klimat kommer att ta större plats i den kommande förvaltningsplanen från Vattenmyndigheten. MER har finansiering för en extra resurs att arbeta med detta på deltid under 2020-2021.

Under 2020 påverkades genomförandet i hög grad av samhällskrisen Covid-19, vilket tog sig uttryck dels i begränsad tillgång till personalresurser, dels i ändrade mötes- och kontaktformer med medlemmarna. Under 2020 har MER hållit ett introducerande webbinarium om 'Klimatet och Vattnet', tagit fram informationsunderlag för presentation på hemsida samt genomfört en kommunenkät i syfte att kartlägga nuläget för arbetet med klimatanpassning av vattenvårdsarbetet. Därutöver påbörjades projektet 'Framtidsanpassning av vattendrag – klimatanpassad multifunktionalitet, mervärden och delaktighet' tillsammans med Norbergs och Sala kommun. Det handlar om att följedokumentera de inledande stegen i arbetet med att åtgärda stadsnära vattenmiljöer, och syftar till att synliggöra framgångskriterier och hinder och därmed främja processlärande även hos andra aktörer.

SAGÅN (LEVA) OCH PROJEKTUTVECKLING

I mars 2019 sökte MER tillsammans med huvudsökanden SLU miljökommunikation finansiering från MISTRA. SLU:s projekt TRANSEC fick 60 miljoner kronor över 4 år. Inom detta projekt involveras åtgärdssamordnarna för Sagån (samt Nyköpingsåarna och Enköpingsån) med målet att skapa idéer till nya ansökningar. MER;s del av projektet startade i 2020 med deltagande i seminarium på SLU den 16/6, fältbesök till Sagån i juni och digitalt möte i oktober.

C18 MILJÖGIFTER

Se under rubriken ”Provtagning av läkemedelsrester m.fl. organiska miljögifter” under avsnittet ”Miljöövervakning” för information om Mälarens vattenvårdsförbunds verksamhet i action C18 inom LIFE IP Rich Waters.

Tillhandahålla lättillgänglig information om Mälaren

Hemsidan och twitterkonto

Hemsidan har uppdaterats löpande med aktuell information, publikationer m.m. under 2020. 32 nyheter har publicerats. Förbundet har även twittrat om aktuella händelser. På grund av situationen med Covid19 hade vi under stora delar av 2020 inte tillgång till den kommunikatör som hjälper oss, då hon behövdes inom länsstyrelsen för andra uppgifter. Därmed blev kommunikationen för MVVF mindre omfattande och lite mer kostsam än beräknat.

Facebook

I maj lade förbundet upp en egen sida på Facebook: https://www.facebook.com/MalarensVVF Under 2020 har vi publicerat 33 inlägg. Det inlägg som har visats flest gånger lades ut i maj och handlade om bekämpning av sjögull i Mälaren. Det har nått 17 300 personer och delats 1 300 gånger. Genomsnittlig räckvidd på inläggen är ca 70 personer/inlägg.

Grafisk profil

Ny rapportmall har tagits fram under 2020.

Inslag i media

16 juni skickade Mälaren, Vänern och Vättern gemensamt ut pressmeddelande om att inte sprida främmande arter till våra sjöar. Detta blev inte mycket uppmärksammat.

Under sommaren gjordes flera inslag om sjögullsbekämpningen i lokal-TV.

I slutet av juli gjorde Dagens Eko ett inslag om vårt test med CyanoAlert, vilket många tidningar, Rapport och även SVT lokalt tog upp i flera kanaler:
https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/app-ska-varna-om-alg-blomning-i-malaren

Resultatredovisning 2020, uppdelad på MVVF basverksamhet och MER

Basverksamhet Mälarens vattenvårdsförbund	
INTÄKTER	
Medlemsavgifter	1 514 000
Havs- och vattenmyndigheten, miljöövervakning	930 000
Havs- och vattenmyndigheten, Åtgärdssamordnare	344 000
Havs- och vattenmyndigheten, sjögullsbekämpning *	209 000
Riskanalys Mälaren	250 000
Övriga intäkter miljöövervakning	1 363 464
Summa intäkter basverksamhet MVVF	***4 610 464***
KOSTNADER	
Miljöövervakning	1 748 352
Åtgärder och övriga projekt	1 618 950
Information	129 170
Administration inkl sekreterare	846 623
Summa kostnader basverksamhet MVVF	*4 343 095*
Förutbetald intäkt MVVF allmänt	536 493
Summa förutbetalda intäkter	*536 493*
Summa kostnader basverksamhet MVVF	***4 879 588***

Mälaren - en sjö för miljoner (MER)	
INTÄKTER	
Projektmedfinansiering	1 154 000
Summa intäkter Mälaren - en sjö för miljoner	***1 154 000***
KOSTNADER	
Kostnader LIFE IP (C4)	535 325
Övriga kostnader MER	335 907
Summa kostnader Mälaren - en sjö för miljoner	*871 232*
Förutbetald intäkt MER	282 768
Summa förutbetalda intäkter	*282 768*
Summa kostnader Mälaren - en sjö för miljoner	***1 154 000***

MVVF inklusive MER 2020	
Summa intäkter	*5 764 464*
Summa kostnader	*6 033 588*
Resultat	***-269 124***

*För sjögullsbekämpningen har vi totalt erhållit 3 miljoner via Länsstyrelserna i Västmanland och Södermanland, men dessa har fördelats ut till de kommuner som sköter bekämpningen. De 209 000 kr som MVVF

redovisar här har använts till inventering av sjögullsbestånden.

**EU-bidraget för lönekostnaderna inom LIFE IP Rich Waters för MVVF är nu flyttat till Länsstyrelsen i Västmanlands län, p.g.a. att kansliets personal är anställd av Länsstyrelsen och EU inte tillåter internfakturering mellan två parter i projektet. För C4 utgörs bidraget i år 143 000 kr och för C18 utgörs bidraget med 24 000 kr. Totalt 167 000 kr som inte syns i MVVF årsredovisning, men som används till vår verksamhet.

Förenklat årsbokslut för 2020

Havs- och vattenmyndighetens medelstilldelning till vattenvårdsförbundet för 2020 års miljöövervakning i Mälaren uppgick till 700 000 kr.

RESULTATRÄKNING					
Intäkter	**Not**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Erhållna bidrag & medlemsavgifter	3	3 044 667	3 196 062	4 145 630	5 481 179
Ränteintäkter		2	0	0	0
Summa intäkter		**3 044 669**	**3 196 062**	**4 145 630**	**5 481 179**
Kostnader					
Undersökningskostnader*		-2 519 348	-2 903 024	-3 948 903	-5 533 024
Administrationskostnader		-225 076	-135 938	-196 727	-217 279
Förbrukningsinventarier		0	-83 400	0	0
Summa kostnader		**-2 744 424**	**-3 122 362**	**-4 145 630**	**-5 750 303**
Resultat efter finansiella poster		300 245	73 699	0	-269 124
Resultat före skatt		**300 245**	**73 699**	**0**	**-269 124**
Skatt på årets resultat		-31 479	-19 489	0	0
Skatt pga ändrad taxering				4 100	
Årets resultat		**268 766**	**54 210**	**4 100**	**-269 124**

* Undersökningskostnader omfattar även specialinsatser och projektet Mälaren - en sjö för miljoner.

BALANSRÄKNING					
Tillgångar	**Not**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Omsättningstillgångar					
Kundfordringar					68 440
Aktuella skattefordringar		172 208	183 373	203 687	203 687
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter				67 194	151 000
Övriga fordringar		918 094	428 619	156 994	450 132
Kassa och bank		4 529 403	5 403 305	3 862 947	3 608 584
Summa tillgångar		**5 619 705**	**6 017 297**	**4 290 822**	**4 481 843**
Skulder och eget kapital					
Eget kapital	4				
Balanserat resultat		566 218	834 984	889 195	893 295
Årets resultat		268 766	54 211	4 100	-269 124
Summa eget kapital		**834 984**	**889 195**	**893 295**	**624 171**
Kortfristiga skulder					
Leverantörsskulder		28 750	2 049 042	97 126	1 787 581
Övriga kortfristiga skulder		480 081	0	0	0
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	5	4 275 890	3 079 060	3 300 401	2 074 192
Summa kortfristiga skulder		**4 784 721**	**5 128 102**	**3 397 527**	**3 861 773**
Summa skulder och eget kapital		**5 619 705**	**6 071 297**	**4 290 822**	**4 481 843**

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Det förenklade årsbokslutet har upprättats enligt god redovisningssed. Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Övriga tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärden där inget annat anges.

Not 2 Anställda och personalkostnader

Mälarens Vattenvårdsförbund har inte haft några anställda och några löner och ersättningar har inte utbetalats.

Not 3 Erhållna bidrag			**2018**	**2019**	**2020**
Årets bidrag från medlemmar	kr		1 286 000	1 429 000	1 514 000
Mälaren en sjö för miljoner	kr		1 154 000	1 154 000	1 154 000
Övriga bidrag	kr		15 437		
Statliga bidrag	kr		1 307 000	1 893 000	1 690 200
Förutbetalda intäkter	Kr		-566 375	-330 370	1 122 979
Summa erhållna bidrag	**kr**		**3 196 062**	**4 145 630**	**5 481 179**

				Balanserat	**Årets**
Not 4 Eget kapital				**resultat**	**resultat**
					4 100
Belopp vid årets ingång	kr			889 195	
Årets resultat	kr			4 100	-4 100
Belopp vid årets utgång	**kr**			**893 295**	**-269 124**

Not 5 Upplupna kostnader och			**2018-12-31**	**2019-12-31**	**2020-12-31**
förutbetalda intäkter					
Upplupna undersökningskostnader	kr		812 515	713 786	625 556
Förutbetalda intäkter	kr		2 226 245	2 556 615	1 433 636
Övrigt	kr		40 000	30 000	15 000
Summa	**kr**		**3 079 060**	**3 300 401**	**2 074 192**

Västerås 2021-04-16

Mälarens vattenvårdsförbund

Staffan Jansson	Hans Winberg	Geerth Gustavsson
Elinor Caruth	Stefan Bergström	Christer Solander
Lars Greger	Peter Ristikartano	Vakant
Anna Linusson	Raili Nilsson	Vakant
Daniel Hellström	Bengt Mattson	Per Pettersson
Mats Johansson		

Vår revisionsberättelse har avgivits 2021-

Jimmy Nybom Asta Matikainen Lecklin

MÄLARENS
VATTENVÅRDSFÖRBUND